

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508

vapaa-aikapäällikkö Roger Renman, puh. 050 411 6382

sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich, puh. 040 733 0264

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kauniaisten kaupungin hallintosäännön mukaan (kaupunginvaltuusto hyväksynyt 16.9.2024 § 38) valiokuntien yleiseksi toimivallaksi on säädetty, että se:

- hyväksyy hallinnassaan olevien tilojen sekä näihin kuuluvien laitteiden ja irtaimen omaisuuden vuokraamisen tai käyttöön luovuttamisen toiselle enintään yhdeksi (1) vuodeksi, lukuun ottamatta hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan erityistoimivallassa määrättyä,
- päättää, mikäli se voimassa olevan lainsäädännön mukaan on mahdollista, toimialansa palveluista perittävistä maksuista, tuloajoista, vuokrista ja muista korvauksista lukuun ottamatta katujen kunnossa- ja puhtaanapitotaksaa, rakennusluvista ja -valvonnasta ja kaupungin asiakirjojen antamisesta perittäviä maksuja sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan erityiseen toimivaltaan kuuluvia maksuja.

Sivistys- ja hyvinvointitoimen hallinnoimien tilojen ensisijainen tarkoitus on palvella toimialan ydintoimintojen palvelutoimintaa (oma toiminta tai ulkoistettu toiminta) sekä kaupungin muiden toimialojen palvelutoimintaa. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimiin tiloihin on investoitu merkittävästi pääomaa. Toimialan tavoitteena on tarjota hallinnoimansa tilat olemassa olevien tilojen ja tulevien tilainvestointien osalta mahdollisimman tehokkaaseen ja laajaan käyttöön niiden tilojen osalta, jotka soveltuvat myös ydintoiminnan ulkopuoliseen toimintaan.

[Kaupunginvaltuuston 10.11.2025 § 60](#) hyväksymän talousarvion yhtenä strategisena tavoitetasona vuodelle 2026 sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan osalta on: *Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialojen tilojen vuokrausperiaatteet päivitetty 2026*. Vuokrausperiaatteet on viimeksi päivitetty vuonna 2023 [HYVA 5.6.2023 § 33](#).

Keskeiset muutokset

Keskeiset muutokset nyt päätöksentekoon tuotavissa vuokrausperiaatteissa liittyvät seuraaviin teemoihin:

- Vuorojen myöntämisen periaatteet
- Alkoholin käyttö toimialan hallinnoimissa tiloissa
- Hinnoittelun ulkopuolelle rajattavat tilat
- Tilojen maksuton käyttö

Vuorojen myöntämisen periaatteet

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteita päivitetään siten, että tilojen käyttövuorot myönnetään jatkossa selkeiden, läpinäkyvien ja yhdenvertaisten etusijajärjestysten mukaisesti. Päivityksen tavoitteena on varmistaa tilojen tarkoituksenmukainen käyttö, tukea kaupungin strategisia tavoitteita sekä edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisia toimintaympäristöjä.

Tilat varataan ensisijaisesti sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan sekä muun Kauniaisten kaupungin toiminnan omaan toimintaan, jotta kaupungin lakisääteiset ja strategiset tehtävät voidaan toteuttaa sujuvasti ja vaikuttavasti. Tämän jälkeen etusijalla ovat Kauniaisissa toimintaa järjestävät yhdistykset ja yhteisöt, erityisesti lapsille ja nuorille suunnattu yleishyödyllinen toiminta sekä muu toiminta, joka tukee kaupungin strategiaa, hyvinvointisuunnitelmaa, liikkumisen edistämistä ja ennaltaehkäisevää työtä. Kolmantena etusijajärjestyksessä ovat kauniaislaiset yritykset, muut yhteisöt sekä yksityishenkilöt.

Selkeät ja yhdenvertaiset vuokrausperiaatteet tukevat osaltaan sitä, että kaupungin tilojen käyttö kohdentuu ensisijaisesti toimintaan, jolla on laajaa hyvinvointivaikutusta ja joka edistää yhteisöllisyyttä. Erityisesti lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan asettaminen etusijalle vahvistaa heidän mahdollisuuksiaan osallistua harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintaan sekä kasvaa turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Tämä on linjassa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kanssa, joka korostaa lapsen oikeutta osallisuuteen, vapaa-aikaan ja hyvinvointia tukevaan kasvu-ympäristöön.

Alkoholin käyttö toimialan hallinnoimissa tiloissa

Nykyisten vuokrausperiaatteiden mukaan alkoholin käyttö on sallittua myös tiloissa, jotka on ensisijaisesti suunnattu lasten ja nuorten käyttöön. Tätä pidetään ongelmallisena lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta. Vuokrausperiaatteita esitetään nyt päivitettäväksi siten, että tilojen käyttöä koskevat linjaukset tukevat johdonmukaisemmin kaupungin ehkäisevän päihdetyön tavoitteita ja lasten ja nuorten hyvinvointia.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta vastaa toimielimenä kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, sekä toimii lain edellyttämänä ehkäisevän päihdetyön toimielimenä. Tässä roolissa valiokunnan tehtävänä on arvioida kaupungin linjauksia ja toimintaperiaatteita siitä näkökulmasta, tukevatko ne päihteiden käytön ennaltaehkäisyä sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisten kasvu- ja toimintaympäristöjen edistämistä.

Vuokrausperiaatteiden osalta tämä tarkoittaa, että on vähintäänkin perustellusti kyseenalaista hyväksyä sellaisia tilojen käyttöä koskevia periaatteita, jotka mahdollistavat alkoholin käytön lapsille ja nuorille ensisijaisesti suunnatuissa tai heidän käytössään olevissa tiloissa. Tällaiset linjaukset eivät lähtökohtaisesti ole yhdenmukaisia ehkäisevän päihdetyön tavoitteiden kanssa, ja ne edellyttävät erityisen huolellista harkintaa suhteessa kaupungin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin tavoitteisiin.

Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että Kauniaisissa lasten ja nuorten päihteidenkäyttö on useilla mittareilla yleisempää kuin monissa muissa kunnissa. Erityisesti alkoholin käytön aloittaminen varhaisessa iässä on tunnistettu merkittäväksi riskitekijäksi lasten ja nuorten hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle kehitykselle. Varhainen alkoholinkäyttö lisää tutkitusti riskiä päihteiden

ongelmakäyttöön, mielenterveyden haasteisiin ja tapaturmiin myöhemmässä vaiheessa.

Päihteidenkäyttöön vaikuttavat yksilöllisten tekijöiden lisäksi ympäristö ja vallitsevat sosiaaliset normit. Alkoholin käytön salliva ilmapiiri, erityisesti tilanteissa ja tiloissa, jotka ovat ensisijaisesti tarkoitettu lapsille ja nuorille, voi normalisoida alkoholin käyttöä ja madaltaa kynnystä sen kokeilemiseen. Tällainen viesti on ristiriidassa ehkäisevän päihdetyön tavoitteiden kanssa ja voi heikentää ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuutta.

Tilojen käyttöä koskevilla linjauksilla on siten merkitystä paitsi käytännön toiminnan, myös arvojen ja normien viestimässä. Alkoholin käytön salliminen lasten ja nuorten käyttämissä tiloissa voi osaltaan vahvistaa alkoholin käytön hyväksyttävyyttä ja heikentää pyrkimyksiä ehkäistä varhaista päihteidenkäyttöä. Tästä syystä vuokraus- ja käyttöperiaatteiden tulee tukea johdonmukaisesti myös lasten ja nuorten hyvinvointia, turvallisia kasvuympäristöjä sekä kaupungin ehkäisevän päihdetyön tavoitteita.

Vuokrausperiaatteiden päivittämisessä lähtökohtana on, että tilojen käyttöä koskevat linjaukset tukevat kaupungin hyvinvointi- ja terveystavoitteita sekä ennaltaehkäisevän päihdetyön periaatteita. Samalla tunnistetaan, että alkoholin käytön salliminen rajatusti ja tarkoituksenmukaisesti tietyissä tiloissa voi edistää tilojen monipuolista käyttöä, lisätä ulosvuokrausta ja mahdollistaa erilaisia käyttötarkoituksia silloin, kun tämä ei ole ristiriidassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisuuden kanssa.

Valiokunnan tehtävänä on varmistaa, että vuokrausperiaatteet ohjaavat tilojen käyttöä yhdenmukaisesti ja vastuullisesti siten, että ne edistävät turvallisia ja terveellisiä toimintaympäristöjä kaikille käyttäjäröhmille.

Kaupungin hallinnoimat, lapsille suunnatut tilat ovat osa kunnan kasvatustehtävää ja hyvinvointityötä. Niissä noudatetaan samoja periaatteita kuin muussa lasten toiminnassa: turvallinen, terveellinen ja päihteetön ympäristö.

Alkoholin käyttö ei ole näissä tiloissa soveliaista, vaikka tila vuokrataan ulkopuoliselle toimijalle, koska:

- tila mielletään lasten ja nuorten paikkana, jolloin aikuisten alkoholinkäyttö antaa ristiriitaisen roolimallin,
- päihteettömyys tukee kaupungin ehkäisevää päihdetyötä ja hyvinvointitavoitteita,
- päihteisiin liittyvät häiriöt, melu ja turvallisuusriskit eivät ole linjassa tilojen alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa.

Siksi tilojen vuokrausehtoihin sisällytetään päihteettömyyttä koskevat linjaukset koskien tiettyjä tiloja. Näitä ovat:

- Oppilaitokset ja päiväkodit
- Nuorisotalo
- Liikuntapaikoissa, kun kyseessä on lapsille tai nuorille suunnattu tapahtuma

Ehdotettu muutos tukee lasten oikeutta laadukkaaseen koulutukseen varmistamalla, että oppimisympäristöt säilyvät turvallisinä, terveellisinä ja

kasvatuksellista tehtävää tukevana myös koulupäivän ulkopuolella. Perusopetus- ja lukiolainsäädäntö edellyttävät, että opetuksen järjestäjä huolehtii oppimisympäristön turvallisuudesta ja hyvinvoinnista, ja tämä koskee myös koulun tilojen iltakäyttöä. Rajoittamalla alkoholin käyttöä kouluissa, päiväkodeissa ja muissa lasten ja nuorten käyttämissä tiloissa vahvistetaan näiden tilojen ensisijaista opetuksellista ja kasvatuksellista luonnetta sekä ehkäistään häiriöitä, vahinkoja ja lasten altistumista päihteille.

Oppimisympäristöihin kuuluvat myös liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan tilat, joissa lapset ja nuoret harrastavat ja kehittävät taitojaan. Kun alkoholin käyttö rajataan pois lasten ja nuorten tapahtumista ja heille tarkoitetuista tiloista, näidenkin ympäristöjen pedagoginen ja hyvinvointia tukeva rooli vahvistuu. Näin päätös edistää kokonaisvaltaisesti lasten mahdollisuuksia oppia, kehittyä ja osallistua turvallisissa ja johdonmukaisissa ympäristöissä.

Alkoholin käyttö tultaisiin kuitenkin sallimaan seuraavissa tiloissa tai tapahtumissa:

- Villa Junghans
- Vallmogård
- Uusi Paviljonki
- Villa Frosterus (huvila sekä rantasauna)
- Liikuntapaikat, kun kyseessä on aikuisten sarjatasolla pelaavan tai kilpailevan ryhmän tapahtuma

Tällä muutoksella halutaan edistää tilojen ulosvuokrauksen vaikuttavuutta ja selkeyttää tilojen käyttöä koskevia linjauksia. Tavoitteena on mahdollistaa tilojen monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö eri käyttäjäryhmien tarpeisiin soveltuvissa tiloissa, mikä lisää tilojen houkuttelevuutta ja käyttöastetta. Ulosvuokraus tuo kaupungille myös taloudellisia tuloja ja tehostaa kaupungin omistamien tilojen käyttöä, jolloin tilat palvelevat laajemmin eri toimintoja ja tapahtumia kuitenkin vaarantamatta lasten ja nuorten hyvinvointia tai ehkäisevän päihdetyön tavoitteita.

Hinnoittelun ulkopuolelle rajattavat tilat

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta voi lisäksi erikseen määritellä tiloja, jotka eivät sisälly edellä mainittuun hinnoitteluun. Tällaisia voivat olla esimerkiksi erityisluonteiset tai kaupungin strategisesti tärkeinä pitämät tilat ja tapahtumat, joiden käyttöä halutaan tukea erillisillä linjauksilla. Valiokunta voi näiden tilojen osalta päättää erillisistä vuokraus- tai maksukäytännöistä talousarvion ja kaupungin yleisten periaatteiden puitteissa.

Tilojen maksuton käyttö

Tilojen maksuttomasta käytöstä päätetään toimintakausittain talousarvion puitteissa osana kaupungin kokonaisresurssien hallintaa. Maksuttomassa käytössä on aiempien linjausten mukaisesti painotettu erityisesti senioriyhdistyksiä, taiteen perusopetusta tarjoavia yhdistyksiä sekä hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimijoita ja sellaisia yhdistyksiä, joiden toiminta täydentää kaupungin omaa palvelutarjontaa ja tukee kaupungin strategisia tavoitteita.

Jatkossa maksuttoman käytön periaatteita on kuitenkin tarpeen tarkastella aiempaa laajemmin yhdenvertaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Tavoitteena on varmistaa, että tilojen käyttöä koskevat linjaukset

kohtelevat eri toimijoita oikeudenmukaisesti ja läpinäkyvästi sekä perustuvat selkeisiin ja yhtenäisiin kriteereihin. Yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi voidaan tarvittaessa harkita maksullisuuden lisäämistä nykyistä useammille toimijoille, jotta tilojen käyttöön liittyvät pelisäännöt ovat kaikille ymmärrettävät ja tasapuoliset.

Lisäksi on perusteltua tarkastella maksuttomuuden periaatetta kokonaisuutena. Täysin maksuton tilojen käyttö voi osaltaan johtaa tilanteisiin, joissa yksittäiset toimijat varaavat käyttöönsä laajoja tilaresursseja ilman, että tilojen todellista käyttöastetta tai toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan riittävästi. Kohtuullinen maksu voisi toimia kannustimena tarkastella tilatarpeita realistisemmin ja edistää tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Tällainen lähestymistapa voisi tehostaa kaupungin tilojen käyttöä ja mahdollistaa sen, että samat tilat palvelevat useampia eri toimijoita ja käyttäjäryhmiä. Samalla se tukee resurssien vastuullista hallintaa, kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista sekä tilojen tehokasta ja yhdenvertaista käyttöä kaupungin kokonaisedun näkökulmasta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta hyväksyy sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet 1.8.2026 alkaen.

Päätös:

Liitteet:

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet (1.8.2026 alkaen)

Oheismateriaali:

Sivistystoimen hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet (1.7.2023 alkaen)
Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)